

จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ของผู้บริหารโรงเรียน

PSYCHOLOGICAL AND SITUATIONAL CORRELATED OF MORAL ADMINISTRATION BEHAVIOR OF SCHOOL ADMINISTRATORS

สมศรี ทองนุช*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน และ 2) เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนด้วยจิตลักษณะ สถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี ที่ได้รับการสุ่มแบบหลายชั้นตอนจำนวน 98 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า เพื่อวัดตัวแปรอิสระ ตัวแปรอธิบายและตัวแปรตาม จำนวน 11 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.83-0.95 วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีจิตลักษณะ คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก หรือ มีความเชื่ออำนาจในตนมาก หรือ มีความตระหนักในการบริหารโรงเรียนมาก หรือ มีสุขภาพจิตดีมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า ผู้บริหารโรงเรียนประเภทตรงข้าม พบผลนี้ในกลุ่มรวม กลุ่มอายุราชการน้อยกว่า 25 ปี และกลุ่มประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16 ปี 2) ผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในสถานการณ์ที่มีการบริหารแบบประชาธิปไตยมากหรือได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก หรือ มีการเห็นแบบอย่างที่ดีมาก หรือ มีการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า ผู้บริหารโรงเรียนประเภทตรงข้าม พบผลนี้ในกลุ่มรวม กลุ่มวุฒิปริญญาตรี และกลุ่มอายุราชการน้อยกว่า 25 ปี 3) มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัวแปร คือ สุขภาพจิต การบริหารแบบประชาธิปไตย และการเห็นแบบอย่างที่ดี ส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ในกลุ่มเพศชาย หรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัวแปร คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การสนับสนุนทางสังคม และการเห็นแบบอย่างที่ดี ส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มรวม กลุ่มเพศหญิง กลุ่มวุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16 ปี และกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตเทศบาล หรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัวแปร คือ ความตระหนักในการบริหารโรงเรียน การสนับสนุนทางสังคม และการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ ส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มอายุราชการน้อยกว่า 25 ปี หรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัวแปร คือ สุขภาพจิต การบริหารแบบประชาธิปไตย และการเห็นแบบอย่างที่ดี ส่งผลต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มอายุราชการน้อยกว่า 25 ปี และมากกว่า 25 ปี หรือ มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัวแปร คือ ความตระหนักในการบริหารโรงเรียน การสนับสนุนทางสังคมและการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ ส่งผลต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มเพศหญิง และ 4) เมื่อรวม

กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ 4 ตัวแปรสถานการณ์ 4 ตัวแปร และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร รวมเป็น 10 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนได้ 65.70 เปอร์เซ็นต์ในกลุ่มรวม และสามารถทำนายพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมได้สูงสุด 79.60 เปอร์เซ็นต์ในกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล โดยพบตัวทำนายพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมที่สำคัญ 4 ตัวแปร คือ การบริหารแบบประชาธิปไตย ความตั้งใจ แสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตตามลำดับ

คำสำคัญ : จิตลักษณะ/ สถานการณ์/ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the relationship and compare psychological and situational correlated of the moral administration behavior of school administrators and 2) to study the power of predicting moral administration behavior of school administrator by psychological trait, situation, and psychological situation. The samples were school administrators of the Office of the Basic Education Commission Chonburi Province, which using multi stage sampling with the total of 98 people. The research instruments were 11 rating scale questionnaires to measure independent variables, explanatory variables, and dependent variables. The reliability of the research instrument is 0.83 – 0.95. The statistics used for analyzing the data were three-way ANOVA and multiple regression analysis. The findings of this research were 1) the school administrators with psychological trait who have a high level of future orientation and self-control, or high level of internal locus of control, or high level of school administration awareness, or high level of mental health, have more moral administration behavior than the opposite type of school administrators. These school administrators found in the whole group, the group of working experience less than 25 years and administrative experienced less than 16 years. 2) the school administrators who are in the situation of the high level of democracy administration, or high level of social support, or high level of imitation a model, or high level of mass media exposer, have more moral administration behavior than the opposite type of school administrators. These school administrators found in the whole group, the group of earn bachelor degree and working experienced less than 25 year. 3) The interactions between three variables which are mental health, democracy administration, and imitation a model, effected to attitude towards moral administration behavior in male, or the interactions between three variables which are future orientation and self-control, social support, and imitation a model, effected to attitude towards moral administration behavior in female, earned a degree higher than bachelor degree, administrative experience less than 16 years, and school located in municipal area, or the interactions between three variables which are school administration awareness, social support, and mass media exposer, effected to intention to perform moral administration behavior in the group of administrative experience less than 25 years, or the interactions between three

variables which are mental health, democracy administration, and imitation a model, effected to moral administration behavior in the group of administrative experience less than 25 years and more than 25 years, or the interactions between three variables which are school administration awareness, social support, and mass media exposer, effected to moral administration behavior in female, and 4) when combine the four variables of psychological trait, four variables of situational, and two variables of psychological situation, the total are 10 variables can predict moral administration behavior of school administrator of the whole group 65.70 percentage and 79.60 percentage for schools which are located outside municipal area. The important predictors are democracy administration, intension to perform moral administration behavior, future orientation and self-control, and mental health respectively.

Keywords : Psychological trait/ Situational/ Psychological situation and Moral administration behavior

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากอดีตถึงปัจจุบันการบริหารงานในระบบราชการ ถูกมองว่าบริหารงานอยู่ในระบบอุปถัมภ์ กล่าวคือ การทำงาน มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ทำให้ประสิทธิภาพของงานต่ำ คนดี และคนเก่งไม่ทำงานอย่างเต็มความสามารถ ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารขาดคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงาน แสดงให้เห็นถึงระบบการบริหารงานที่ไม่เอื้อต่อประสิทธิผลและ ประสิทธิภาพของงาน โดยเฉพาะมาพิจารณาการบริหารงาน ทางการศึกษาที่ต้องมีหน้าที่พัฒนาคนอันเป็นผลผลิตได้แก่นักเรียนให้มีคุณภาพแต่ได้ผลไม่เป็นตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือ คุณภาพของนักเรียนอันเป็นผลผลิตต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ด้วยเหตุผลนี้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ระบบ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยพิจารณาบริบท กระบวนการ และผลผลิต พบว่า กระบวนการอันเริ่มต้นจากการรับเด็กเข้า เรียน ครูผู้สอน หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการ บริหารองค์กรไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ขาดการผลิตกำลังคน โดยเฉพาะผู้บริหารและครูผู้สอนยังทำงานในระบบอุปถัมภ์ที่ ก่อให้เกิดการขาดประสิทธิผล และประสิทธิภาพของงาน ผู้ บริหารยังขาดคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงาน ซึ่งจะ ส่งผลต่อประสิทธิภาพของงาน ปัญหาดังกล่าวนี้ยังไม่ได้รับการ แก้ไขอย่างถูกวิธี โดยเฉพาะผู้บริหารบางคนก็ได้มาโดยระบบ

อุปถัมภ์ ทั้งนี้การที่เป็นเช่นนี้ เพราะการถ่ายทอดทางสังคม ประกิดที่ทำตามกันมา และยังไม่มีกระบวนการแก้ไขให้ ได้ ผู้บริหารการศึกษาที่มีคุณธรรมและจริยธรรม มาบริหารงาน ให้มีประสิทธิภาพสูง ส่งผลต่อนักเรียนโดยตรงได้โดยระบบ บริหารองค์การทางการศึกษา

จากการศึกษาประสิทธิภาพของงานในองค์การ การศึกษาส่วนหนึ่งขึ้นกับภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การที่ จะบริหารงานแบบใดให้บุคลากรทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุข ซึ่งการศึกษาแบบแผนการบริหารที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพของงาน พบว่า มาจากปัจจัยภายในและ ปัจจัยภายนอกของผู้บริหารเอง ปัจจัยภายในได้แก่ จิต ลักษณะ (Psychological traits) เป็นตัวบ่งชี้ (Indicators) พฤติกรรมทำงานของผู้บริหารที่จะส่งผลต่อบุคลากรและงาน ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน เจตคติต่อพฤติกรรม การบริหารงาน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน เหตุผลเชิงจริยธรรม สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคม และ สุขภาพจิต นอกนั้นเป็นปัจจัยภายนอก ได้แก่ สถานการณ์ (Situation) อาทิ การสนับสนุนทางสังคม การเห็นแบบอย่าง ที่เหมาะสม และการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ เป็นต้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2538 และวิรัตน์ ปานศิลา, 2542) ซึ่งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกดังกล่าวเป็นตัวชี้บาง

พฤติกรรมการทำงานของบุคคลโดยทั่วไปในภาพรวมเท่านั้น ยังไม่พบว่ามีการวิจัยตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรมการบริหารอย่างมีจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน โดยเฉพาะด้านพฤติกรรมการบริหารอย่างมีจริยธรรมในโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการ งานบริหารบุคคล งานแผนงานการเงิน และงานกิจกรรมนักเรียน ที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบ และบริหารอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรมนั้น จะพัฒนาได้ต้องอาศัยปัจจัยภายในตัวผู้บริหารเอง และปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมของผู้บริหารที่ถูกค้นพบโดยการวิจัยเท่านั้น ที่จะเชื่อมั่นได้ว่าปัจจัยเหล่านั้นเกี่ยวข้องจริงมาก-น้อยเพียงใด ทั้งนี้เพื่อนำมาอธิบาย ทำนายควบคุมและพัฒนาพฤติกรรมบริหารได้ และด้วยตระหนักถึงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคลากรและงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสาเหตุและผลในการศึกษาจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง และทำนายพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนำผลวิจัยมาพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นผู้บริหารในระบบคุณธรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของงานให้สูงขึ้น ตามเกณฑ์มาตรฐานของผลผลิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีจิตลักษณะแตกต่างกัน มีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมต่างกันมาก-น้อยเพียงใด
2. เพื่อศึกษาว่าผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในสถานการณ์แตกต่างกัน มีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด
3. เพื่อศึกษาว่าผู้บริหารโรงเรียนมีจิตลักษณะแตกต่างกัน และอยู่ในสถานการณ์แตกต่างกัน มีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมแตกต่างกันมาก-น้อย เพียงใด
4. เพื่อศึกษาอำนาจการทำนายพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนด้วยตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะ สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ว่ามี

เปอร์เซ็นต์ทำนายมากน้อยเพียงใดและตัวแปรกลุ่มใดเป็นตัวทำนายที่สำคัญ ตามลำดับ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารแบบประชาธิปไตยมาก เห็นแบบอย่างที่ดีมากและมีสุขภาพจิตดีมาก มีเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า มีความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าและมีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า ผู้บริหารโรงเรียนประเภทตรงข้าม
2. ผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก เห็นแบบอย่างที่ดีมาก และมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง มีเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า มีความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า และมีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนประเภทตรงข้าม
3. ผู้บริหารโรงเรียนที่บริหารแบบประชาธิปไตยมาก เปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มากและเชื่ออำนาจในตนมาก มีเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า มีความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า และมีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนประเภทตรงข้าม
4. ผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก เปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มาก และตระหนักในการบริหารโรงเรียนมาก มีเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า มีความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า และมีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า ผู้บริหารโรงเรียนประเภทตรงข้าม
5. กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง ความเชื่ออำนาจในตน สุขภาพจิต และความตระหนักในการบริหารโรงเรียนร่วมกับสถานการณ์ 4 ตัวแปร คือ การบริหารแบบประชาธิปไตย การสนับสนุนทางสังคม การเห็นแบบอย่างที่ดี และการเปิดรับสื่อมวลชน

ที่มีประโยชน์ รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรม บริหารอย่างมีจริยธรรมได้มากกว่าปัจจัยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพียงกลุ่มเดียว โดยกำหนดเกณฑ์เปอร์เซ็นต์การทำนายไว้ มากกว่า 5 เปอร์เซ็นต์

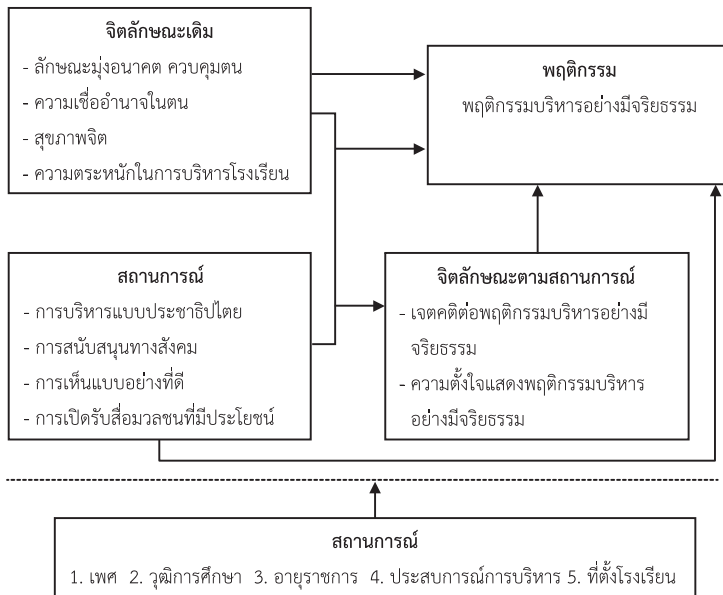
6. กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน สุขภาพจิต และความตระหนักในการบริหารโรงเรียน กับสถานการณ์ 4 ตัวแปร คือ การบริหารแบบประชาธิปไตย การสนับสนุนทางสังคม การเห็นแบบอย่างที่ดี และการเปิดรับสื่อมวลชน ที่มีประโยชน์ร่วมกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร คือ เจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม และความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมรวม 10 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมได้มากกว่า ปัจจัยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว โดยกำหนดเกณฑ์ เปอร์เซ็นต์การทำนายไว้มากกว่า 5 เปอร์เซ็นต์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้แนวทางการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรม ตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) (ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2541, หน้า 105-108) และทฤษฎี ต้นไม้จริยธรรม (ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2538, หน้า 15) เป็นกรอบในการกำหนดตัวแปรเชิงสาเหตุของพฤติกรรมบริหาร อย่างมีจริยธรรม ซึ่งตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม กล่าว ว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดขึ้นจากปัจจัยสาเหตุ 4 ประการ

คือ จิตลักษณะเดิม ลักษณะสถานการณ์ จิตลักษณะเดิมที่มี อิทธิพลร่วมกับสถานการณ์และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งเป็นการอธิบายพฤติกรรมที่เน้นความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ ระหว่างลักษณะทางจิตใจของบุคคลกับสถานการณ์ที่เขา ประสบอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมที่สรุปว่า พฤติกรรมคนดีและคนเก่งเกิดจากสาเหตุทางจิตใจ 2 ส่วน คือ จิตลักษณะส่วนแรกที่เป็นรากของต้นไม้ 3 ประการ คือ สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคม และสุขภาพจิต และส่วน ที่เป็นจิตลักษณะที่ลำต้นของต้นไม้ 5 ประการ คือ ลักษณะ มุ่งอนาคตควบคุมตน ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์ เหตุผลเชิงจริยธรรมและเจตคติ ค่านิยม คุณธรรม (เกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น สถานการณ์นั้น) มาสร้างเป็นกรอบ แนวคิดในการวิจัยโดยกำหนดตัวแปรเชิงสาเหตุ 4 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุม ตน ความเชื่ออำนาจในตน สุขภาพจิต และความตระหนักใน การบริหารโรงเรียน กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ได้แก่ การบริหาร แบบประชาธิปไตย การสนับสนุนทางสังคม การเห็นแบบอย่าง ที่ดี และการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ กลุ่มตัวแปรจิต ลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมบริหาร อย่างมีจริยธรรม และความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่าง มีจริยธรรม และกลุ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิมกับ สถานการณ์ โดยมีลักษณะชีวสังคมได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา อายุราชการ ประสบการณ์บริหาร และที่ตั้งของโรงเรียนเป็น ตัวแปรแบ่งกลุ่ม ดังภาพที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชลบุรี ที่ได้รับการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) จากประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 98 คน จาก 98 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเครื่องมือที่เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) เพื่อวัดตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปร ตัวแปรอธิบาย 2 ตัวแปรและตัวแปรตาม 1 ตัวแปร รวม 11 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน 2) แบบวัดความเชื่ออำนาจในตน 3) แบบวัดสุขภาพจิต 4) แบบวัดความตระหนักในการบริหารโรงเรียน 5) แบบวัดการบริหารแบบประชาธิปไตย 6) แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม 7) แบบวัดการเห็นแบบอย่างที่ดี 8) แบบวัดการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ 9) แบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม 10) แบบวัดความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม 11) แบบ

วัดพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม

แบบวัดทั้ง 11 ฉบับ มีความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.83 ถึง 0.95 โดยหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficients) ของครอนบาค (Cronbach)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three way ANOVA) และใช้สถิติการถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์จิตลักษณะด้านสุขภาพจิตและสถานการณ์ด้านการบริหารแบบประชาธิปไตยกับการเห็นแบบอย่างที่ดี ต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมและพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม พบผลการวิจัยใน 3 ประเด็น คือ

1.1 ผู้บริหารที่ได้รับสถานการณ์ด้านการเห็นแบบอย่างที่ดีมาก ส่งผลต่อเจตคติ ต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าการเห็นแบบอย่างที่ดีน้อย ทั้งในกลุ่มรวม

และกลุ่มย่อย อีก 8 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย เพศหญิง วุฒิการศึกษาปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี อายุราชการ 25 ปีขึ้นไป ประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16 ปี และ 16 ปีขึ้นไป และโรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล และยังพบว่าการบริหารแบบประชาธิปไตยมากส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า การบริหารแบบประชาธิปไตยน้อย พบผลในกลุ่มอายุราชการน้อยกว่า 25 ปี ประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16 ปี และโรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล นอกนั้นพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัว คือ การบริหารแบบประชาธิปไตย การเห็นแบบอย่างที่ดี และสุขภาพจิตในกลุ่มเพศชาย และปฏิสัมพันธ์ตัวแปร 2 ตัวคือ การเห็นแบบอย่างที่ดีและสุขภาพจิตดีในกลุ่มผู้มีประสบการณ์บริหาร 16 ปีขึ้นไป

1.2 ผู้บริหารที่ได้รับสถานการณ์ด้านการบริหารแบบประชาธิปไตยมาก และการเห็นแบบอย่างที่ดีส่งผลต่อการตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า การบริหารแบบประชาธิปไตยน้อย และการเห็นแบบอย่างที่ดี ผลที่ปรากฏในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยอีก 7 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย วุฒิปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี อายุราชการ 25 ปีขึ้นไป ประสบการณ์บริหาร 16 ปีขึ้นไป ในเขตและนอกเขตเทศบาล ส่วนสถานการณ์ ด้านการเห็นแบบอย่างที่ดี มีตัวแปรเดียวส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม เฉพาะในกลุ่มเพศหญิง อายุราชการน้อยกว่า 25 ปี และประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16 ปี ไม่พบว่าสุขภาพจิตส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหาร นอกนั้นพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร คือ การบริหารแบบประชาธิปไตยกับการเห็นแบบอย่างที่ดีในกลุ่มเพศหญิงและกลุ่มผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่งผลต่อความตั้งใจ แสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม

1.3 ผู้บริหารที่ได้รับสถานการณ์ด้านการบริหารแบบประชาธิปไตยมาก และการเห็นแบบอย่างที่ดีส่งผลต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าการบริหารแบบประชาธิปไตยน้อยและการเห็นแบบอย่างที่ดีน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยอีก 8 กลุ่มคือ กลุ่มเพศชาย เพศ

หญิง กลุ่มวุฒิปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี อายุราชการน้อยกว่า 25 ปี, 25 ปีขึ้นไป ประสบการณ์บริหาร 16 ปีขึ้นไปและโรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล ส่วนจิตลักษณะด้านสุขภาพจิตดีมากส่งผลต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า ผู้บริหารที่มีสุขภาพจิตดีน้อย ในกลุ่มย่อย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มอายุราชการน้อยกว่า 25 ปี และกลุ่มผู้มีประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16ปีนอกนั้นพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัว คือ การบริหารแบบประชาธิปไตย การเห็นแบบอย่างที่ดี และสุขภาพจิต ส่งผลต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มอายุราชการน้อยกว่า 25 ปี และกลุ่มอายุราชการ 25 ปีขึ้นไป ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว คือ การบริหารแบบประชาธิปไตยกับสุขภาพจิตส่งผลต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยอีก 4 กลุ่มคือ กลุ่มวุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรี อายุราชการ 25 ปีขึ้นไป ประสบการณ์บริหาร 16 ปีขึ้นไป และโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตเทศบาล

2. ผลการวิเคราะห์จิตลักษณะด้านลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนและสถานการณ์ด้านการสนับสนุนทางสังคม กับการเห็นแบบอย่างที่ดีต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมและพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม พบผลการวิจัยใน 3 ประเด็นคือ

2.1 ผู้บริหารที่ได้รับสถานการณ์ด้านการเห็นแบบอย่างที่ดีมาก ส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าการเห็นแบบอย่างที่ดีน้อย ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยอีก 7 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มวุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรี อายุราชการ 25 ปีขึ้นไป ประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16 ปี และมากกว่า 16 ปีขึ้นไป ในเขตเทศบาลนอกเขตเทศบาล นอกนั้นพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัวแปรคือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การสนับสนุนทางสังคมและการเห็นแบบอย่างที่ดี ส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มรวม กลุ่มเพศหญิง วุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรี อายุราชการน้อยกว่า 25 ปี ประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16 ปี และกลุ่มที่ตั้งโรงเรียนในเขตเทศบาล ส่วน

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร คือ การสนับสนุนทางสังคมและการเห็นแบบอย่างที่ดีส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรม การบริหารอย่างมีจริยธรรม พบผลในกลุ่มเพศชายเท่านั้น

2.2 ผู้บริหารที่มีจิตลักษณะ ด้านลักษณะมุ่ง

อนาคตควบคุมตนมากและได้รับการสนับสนุนด้านการสนับสนุนทางสังคมมาก กับการเห็นแบบอย่างที่ดีมาก ส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย การสนับสนุนทางสังคมน้อยและการเห็นแบบอย่างที่ดีน้อย ผลการวิจัยนี้ พบในกลุ่มรวมและ 5 กลุ่มย่อย คือ เพศชาย วุฒิสุงกว่าปริญญาตรี อายุราชการ 25 ปีขึ้นไป ประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16 ปี และที่ตั้งโรงเรียนนอกเขตเทศบาล ส่วนลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกับการเห็นแบบอย่างมากส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมมากกว่าในกลุ่มอายุราชการน้อยกว่า 25 ปี สำหรับกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากและเห็นแบบอย่างที่ดีมาก ส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมมากกว่าในกลุ่มประสบการณ์บริหาร 16 ปีขึ้นไป และพบลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารมากกว่าในกลุ่มเพศหญิง นอกจากนี้พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และการสนับสนุนทางสังคม และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับการเห็นแบบอย่างที่ดี ส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มเพศชาย และวุฒิสุงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ

2.3 ผู้บริหารที่มีจิตลักษณะด้านมุ่งอนาคตควบคุมตนมากกับได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก ส่งผลต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าผู้บริหารที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย และได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย พบผลในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 5 กลุ่ม คือ กลุ่มวุฒิสุงกว่าปริญญาตรี อายุราชการน้อยกว่า 25 ปี ประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16 ปี ที่ตั้งโรงเรียนในเขตและนอกเขตเทศบาล นอกนั้นพบว่าผู้บริหารที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก มีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าผู้บริหารที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนน้อย พบผลในกลุ่มย่อยคือ กลุ่ม 16 ปีขึ้นไป ส่วนผู้บริหารที่ได้รับการสนับสนุน

ทางสังคมสูงมีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าในกลุ่มเพศหญิงและวุฒิปริญญาตรี ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การสนับสนุนทางสังคม และการเห็นแบบอย่างที่ดี แต่อย่างไร

3. ผลวิเคราะห์จิตลักษณะด้านความเชื่ออำนาจในตนสถานการณ์การบริหารแบบประชาธิปไตยและการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ต่อเจตคติ ต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม และพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม พบผลวิจัยใน 3 ประเด็น คือ

3.1 ผู้บริหารที่มีการบริหารแบบประชาธิปไตยมากและเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ ส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าการบริหารแบบประชาธิปไตยน้อยและเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์น้อย พบผลในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยอีก 5 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย วุฒิปริญญาตรี อายุราชการน้อยกว่า 25 ปี ประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16 ปี และกลุ่มที่ตั้งโรงเรียนนอกเขตเทศบาล นอกนั้นพบว่า ผู้บริหารที่บริหารแบบประชาธิปไตยมาก ส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าในกลุ่มเพศหญิงเท่านั้น ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร คือ การบริหารแบบประชาธิปไตย และการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ ส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรีเท่านั้น

3.2 ผู้บริหารที่มีความเชื่ออำนาจในตนมากบริหารแบบมีประชาธิปไตยมากและเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มาก มีความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า ผู้บริหารที่มีความเชื่ออำนาจในตนน้อยบริหารแบบประชาธิปไตยน้อย และเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์น้อย พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยอีก 3 กลุ่ม คือ กลุ่มวุฒิปริญญาตรี อายุราชการน้อยกว่า 25 ปี และประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16 ปี นอกนั้นพบว่า ผู้บริหารที่บริหารแบบประชาธิปไตยมาก และเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มาก มีความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่าง

มีจริยธรรมมากกว่า ผู้บริหารที่บริหารแบบประชาธิปไตย น้อยและเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์น้อย ในกลุ่มย่อยอีก ทุกกลุ่ม (10 กลุ่ม) ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร คือ ความเชื่ออำนาจในตนกับการบริหารแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ในกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุราชการน้อยกว่า 25 ปี และประสบการณ์น้อยกว่า 16 ปี นอกนั้นมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว คือ ความเชื่ออำนาจในตน กับการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ในกลุ่มเพศชาย และกลุ่มประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16 ปี และยังพบอีกว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว ในกลุ่มผู้บริหารแบบประชาธิปไตยกับเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มีผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 16 ปี

3.3 ผู้บริหารที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก บริหารแบบประชาธิปไตยมาก และเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มาก มีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า ผู้บริหารที่มีลักษณะตรงกันข้ามคือ มีความเชื่ออำนาจในตนน้อย บริหารแบบประชาธิปไตยน้อย และเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์น้อย พบผลนี้ในกลุ่มรวม และกลุ่มอายุราชการน้อยกว่า 25 ปี ส่วนผู้บริหารที่บริหารแบบประชาธิปไตยมาก และเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มากส่งผลต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า ผู้บริหารประเภทตรงกันข้าม ในกลุ่มเพศชาย วุฒิปริญญาตรี อายุราชการน้อยกว่า 25 ปี ประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16 ปี และโรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล นอกนั้นพบว่าผู้บริหารแบบประชาธิปไตยมาก ส่งผลต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าผู้บริหารที่บริหารแบบประชาธิปไตยน้อย ในกลุ่มเพศหญิง วุฒิผู้บริหารสูงกว่าปริญญาตรี อายุราชการ 25 ปีขึ้นไป ประสบการณ์บริหาร 16 ปีขึ้นไป และโรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล สำหรับปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร คือ ความเชื่ออำนาจในตน กับการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มาก ส่งผลต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ในกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์บริหาร 16 ปี

ขึ้นไปเพียงกลุ่มเดียว

4. ผลการวิเคราะห์ที่จัดลักษณะด้านความตระหนัก ในการบริหาร สถานการณ์สนับสนุนทางสังคม และการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมและพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม พบผลวิจัยใน 3 ประเด็นคือ

4.1 ผู้บริหารที่มีความตระหนักในการบริหาร โรงเรียนมาก มีเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า ผู้บริหารที่มีลักษณะตระหนักในการบริหารโรงเรียนน้อย พบผลนี้ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม ส่วนผู้บริหารที่มีความตระหนักในการบริหารโรงเรียนมาก และได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก ส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ในกลุ่มวุฒิปริญญาตรี และกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล นอกนั้นพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร คือ การได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก กับการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ ส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยอีก 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย อายุราชการ 25 ปีขึ้นไป และกลุ่มที่ตั้งโรงเรียนนอกเขตเทศบาล และยังพบอีกว่าผู้บริหารที่มีความตระหนักในการบริหารโรงเรียนมาก และเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มากส่งผลให้ผู้บริหารมีเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมสูงด้วย

4.2 ผู้บริหารที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก และเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มาก มีความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า ผู้บริหารที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อยและเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์น้อย พบผลนี้ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยอีก 4 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย กลุ่มประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16 ปี กลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตและนอกเขตเทศบาล นอกนั้นพบว่าผู้บริหารที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า ผู้บริหารได้รับสถานการณ์ดังกล่าวน้อย พบผลในกลุ่มผู้มีวุฒิปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี และอายุราชการ 25 ปีขึ้นไป

ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัวแปรคือ ความตระหนักในการบริหารโรงเรียน การสนับสนุนทางสังคม และการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ พบว่า ส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มผู้บริหารที่มีอายุราชการน้อยกว่า 25 ปี พวกนั้นพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวคือ การสนับสนุนทางสังคมกับการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มาก ส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากในกลุ่มผู้มีวุฒิปริญญาตรี อายุราชการตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป ประสบการณ์บริหารน้อยกว่า 16 ปี และโรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล และยังพบปฏิสัมพันธ์อีกว่า ผู้บริหารที่ตระหนักในการบริหารโรงเรียนมาก ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก และเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ ส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากในกลุ่มผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี

4.3 ผู้บริหารที่มีความตระหนักในการบริหารโรงเรียนมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากมีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า ผู้บริหารที่มีความตระหนักในการบริหารโรงเรียนน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย ผลนี้พบในกลุ่มรวม ส่วนผู้บริหารที่มีความตระหนักในการบริหารโรงเรียนมากด้านเดียว ส่งผลต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากในกลุ่มผู้บริหารที่มีอายุราชการ 25 ปีขึ้นไป นอกนั้นพบว่าผู้บริหารที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก ส่งผลต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าผู้บริหารที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อยในกลุ่มเพศชาย เพศหญิง วุฒิปริญญาตรี ประสบการณ์น้อยกว่า 16 ปี และโรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลรวม 5 กลุ่มย่อย ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวคือ ความตระหนักในการบริหารโรงเรียนกับการสนับสนุนทางสังคม ส่งผลต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล และยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัวแปร คือ ความตระหนักในการบริหารโรงเรียน การสนับสนุนทางสังคม และการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ส่งผลต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากในกลุ่มเพศหญิง

5. การทำนายความแปรปรวนของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม และพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม และพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ด้วยจิตลักษณะ 4 ตัวแปร และสถานการณ์ทางสังคม 4 ตัวแปรและรวม 8 ตัวแปร ได้ผลวิจัยดังนี้

5.1 การทำนายความแปรปรวนของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมด้วยจิตลักษณะ 4 ตัวแปร และสถานการณ์ 4 ตัวแปรและรวม 8 ตัวแปร มีอำนาจการทำนายปรากฏผลในกลุ่มรวมโดย 8 ตัวแปรทำนายความแปรปรวนของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมได้ 51.60 % โดยมีตัวแปรความตระหนักในการบริหารโรงเรียน ($\beta = 0.41$) การเห็นแบบอย่างที่ดี ($\beta = 0.35$) และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.24$) เป็นตัวทำนายที่สำคัญตามลำดับ และเมื่อพิจารณาอำนาจในการทำนายรองลงมาคือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะ 4 ตัวแปรทำนายได้ 48.80 % มีตัวแปรความตระหนักในการบริหารโรงเรียน ($\beta = 0.53$) และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.27$) เป็นตัวทำนายที่สำคัญตามลำดับ ส่วนอำนาจการทำนายในกลุ่มสถานการณ์ 4 ตัวแปร ทำนายได้ 42.40 % มีตัวทำนาย 1 ตัว เป็นตัวทำนายคือตัวแปรการเห็นแบบอย่างที่ดี ($\beta = 0.44$) เป็นตัวทำนายที่สำคัญ สำหรับในกลุ่มย่อยพบว่าในกลุ่มตัวแปรทำนาย 8 ตัวแปรสามารถทำนายได้สูงสุดในกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล ทำนายได้ 87.30 %

5.2 การทำนายความแปรปรวนของคะแนนความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมด้วยจิตลักษณะ 4 ตัวแปร และสถานการณ์ 4 ตัวแปรและรวมทั้ง 8 ตัวแปร มีอำนาจการทำนายปรากฏผลในกลุ่มรวม 67.40% โดยมีการเห็นแบบอย่างที่ดี ($\beta = 0.39$) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.36$) และความตระหนักในการบริหารโรงเรียน ($\beta = 0.21$) เป็นตัวทำนายที่สำคัญตามลำดับ และพิจารณาอำนาจการทำนายกลุ่มตัวแปรรองลงมา คือ กลุ่มสถานการณ์ 4 ตัวแปรมีอำนาจการทำนายผลในกลุ่มรวมได้ 62.30% โดยมีการเห็นแบบอย่างที่ดี

($\beta = 0.49$) และการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ ($\beta = 0.37$) เป็นตัวทำนายตามลำดับ ส่วนกลุ่มจิตลักษณะมีอำนาจการทำนายความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มรวมได้ 60.20% มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.48$) และความตระหนักในการบริหารโรงเรียน ($\beta = 0.40$) เป็นตัวทำนายที่สำคัญตามลำดับ สำหรับในกลุ่มย่อยกลุ่มตัวแปรทำนาย 8 ตัวแปร สามารถทำนายได้สูงสุดในกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลทำนายได้ 79.30% โดยมีตัวทำนาย 2 ถึง 4 ตัวแปรทำนายในแต่ละกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม

5.3 การทำนายความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมด้วยจิตลักษณะ 4 ตัวแปร สถานการณ์ 4 ตัวแปร และรวม 8 ตัวแปร มีอำนาจการทำนายปรากฏผลในกลุ่มรวมจาก 8 ตัวแปร ทำนายได้ 64.30% โดยมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.34$) การบริหารแบบประชาธิปไตย ($\beta = 0.25$) การสนับสนุนทางสังคม ($\beta = 0.23$) และสุขภาพจิต ($\beta = 0.22$) เป็นตัวทำนายที่สำคัญตามลำดับ และเมื่อพิจารณากลุ่มตัวแปรที่มีอำนาจการทำนายรองลงมา คือ สถานการณ์ พบว่า ทำนายพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมได้ 57.30% ในกลุ่มรวม โดยมีการบริหารแบบประชาธิปไตย ($\beta = 0.39$) การเห็นแบบอย่างที่ดี ($\beta = 0.30$) และการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ ($\beta = 0.24$) เป็นตัวทำนายตามลำดับ ส่วนกลุ่มจิตลักษณะมีอำนาจการทำนาย 57.20% ในกลุ่มรวม โดยมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.39$) สุขภาพจิต ($\beta = 0.26$) และความตระหนักในการบริหารโรงเรียน ($\beta = 0.30$) เป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำนาย สำหรับในกลุ่มย่อยพบว่า กลุ่มตัวแปร 8 ตัวสามารถทำนายพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมได้กลุ่มละ 2 ถึง 4 ตัวแปร และทำนายได้สูงสุด 76.50% ในกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล

6. การทำนายความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมด้วยจิตลักษณะ 4 ตัวแปร สถานการณ์ 4 ตัวแปร และจิตลักษณะตามสถานการณ์

2 ตัวแปรรวม 10 ตัวแปร มีอำนาจการทำนายผลในกลุ่มรวมได้ 65.70% โดยมีการบริหารแบบประชาธิปไตย ($\beta = 0.31$) ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมบริหาร ($\beta = 0.30$) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.24$) และสุขภาพจิต ($\beta = 0.20$) เป็นตัวทำนายที่สำคัญตามลำดับ และเมื่อพิจารณากลุ่มตัวแปรที่มีอำนาจทำนายรองลงมาคือ สถานการณ์ทำนาย 57.30% ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มรวมเกิน 5% พบว่าตัวแปรที่มีอำนาจการทำนายพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม คือ การบริหารแบบประชาธิปไตย ($\beta = 0.39$) การเห็นแบบอย่างที่ดี ($\beta = 0.30$) และการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ ($\beta = 0.24$) เป็นตัวทำนายที่สำคัญตามลำดับ สำหรับกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอำนาจทำนายเป็นอันดับสาม พบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจทำนายพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มรวมนี้คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.39$) สุขภาพจิต ($\beta = 0.26$) และความตระหนักในการบริหารโรงเรียน ($\beta = 0.30$) เป็นตัวทำนายที่สำคัญ ส่วนกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ พบว่าความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมเป็นตัวทำนายที่สำคัญ สำหรับในกลุ่มย่อยในกลุ่มตัวแปรรวม 10 ตัวแปร พบว่ามีตัวแปรเข้าทำนายพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมกลุ่มย่อยละ 2 ถึง 4 ตัวแปร และตัวแปรมีอำนาจการทำนายสูงสุดในกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลทำนายได้ 79.60% โดยมีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ($\beta = 0.39$) การบริหารแบบประชาธิปไตย ($\beta = 0.35$) และการสนับสนุนทางสังคม ($\beta = 0.28$) เป็นตัวทำนายที่สำคัญตามลำดับ และเมื่อพิจารณากลุ่มย่อยอื่นพบว่าตัวแปรที่มีการทำนายเป็นตัวแปรทั้ง 10 ตัวแปรในสถานการณ์จิตลักษณะ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ และเมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มสถานการณ์ 4 ตัวแปรเข้ามาทำนายพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม 2 ถึง 3 ตัวแปรทำนายสูงสุดในกลุ่มโรงเรียนตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล 76.50% ส่วนกลุ่มจิตลักษณะมีตัวแปรทำนาย 1 ถึง 3 ตัวแปรทำนายสูงสุดในกลุ่มเช่นเดียวกับสถานการณ์และกลุ่มสุดท้าย

จิตลักษณะตามสถานการณ์ทำนายสูงสุดในกลุ่มโรงเรียน ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล โดยทำนายพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมได้ 64.50% มีความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมเป็นตัวทำนายที่สำคัญ

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่าการเห็นแบบอย่างที่ดีและการบริหารแบบประชาธิปไตยมาก ผู้บริหารมีเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า และความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า การเห็นแบบอย่างที่ดีน้อย และการบริหารแบบประชาธิปไตยน้อย รวมทั้ง ผู้บริหารที่เห็นแบบอย่างที่ดีมาก มีการบริหารแบบประชาธิปไตยมาก และมีสุขภาพจิตดีมาก มีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าสถานการณ์และจิตลักษณะที่อยู่ตรงข้าม สนับสนุนสมมติฐานที่ 1 เป็นบางส่วนในกลุ่มรวม และรวมกลุ่มย่อยบางกลุ่ม นอกนั้นยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบประชาธิปไตย การเห็นแบบอย่างที่ดี สุขภาพจิตดี ส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม และพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมสนับสนุนสมมติฐานในกลุ่มย่อยเป็นบางส่วน ที่เป็นเช่นนี้แสดงว่าเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม และพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมได้รับอิทธิพลจากจิตลักษณะและสถานการณ์ อันได้แก่ สุขภาพจิตดี การเห็นแบบอย่างที่ดี และการบริหารแบบประชาธิปไตย ตามทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) และทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ (ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2541, 2538) ที่ระบุว่าพฤติกรรมบุคคลมีสาเหตุมาจากจิตลักษณะ สถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะ และสถานการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของจุงวรัตน์ กิตติธนากร (2553) ที่มีการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานด้านความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานของบุคลากรสนับสนุนงานวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพบว่า การถ่ายทอดทางสังคม

เป็นตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของคุณ และยังคงคล้องกับการวิจัยของวีรตี ปานศิลา (2542) เรื่องการถ่ายทอดทางสังคมในการทำงาน จิตลักษณะและการรับรู้บทบาทที่สัมพันธ์กับการทำงานของบุคลากรสาธารณสุขที่พบว่า การถ่ายทอดทางสังคมเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทำงานของคุณ

2. ผลการวิจัยพบว่าการเห็นแบบอย่างที่ดีส่งผลให้ผู้บริหารมีเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่า การเห็นแบบอย่างที่ดีน้อยและพบว่าผู้บริหารที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก และเห็นแบบอย่างที่ดีมาก มีความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าผู้บริหารที่มีลักษณะตรงข้าม นอกนั้นพบว่าผู้บริหารที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมากได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าผู้บริหารที่มีลักษณะดังกล่าวน้อย สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 เป็นบางส่วนทั้งในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยบางกลุ่ม และยังพบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสามตัวแปร ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การสนับสนุนทางสังคม และการเห็นแบบอย่าง ส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยบางกลุ่ม รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ 2 ตัวแปร ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับการสนับสนุนทางสังคม การสนับสนุนทางสังคมกับการเห็นแบบอย่างในกลุ่มย่อยบางกลุ่ม อีกทั้งพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนกับเห็นแบบอย่างส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารในกลุ่มย่อยบางกลุ่ม สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 บางส่วน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะเป็นไปตามทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม และทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ (ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2541, 2538) พฤติกรรมย่อมมีสาเหตุมาจากจิตลักษณะและสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงหรือจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะกับจิตลักษณะหรือจิตลักษณะกับสถานการณ์ หรือสถานการณ์กับสถานการณ์ สอดคล้องกับการวิจัยเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทยที่พบว่าลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนซึ่งเป็นจิตลักษณะเดิมมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงาน

และความก้าวหน้าในอนาคต และยังได้พบผลวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน กับการถ่ายทอดทางสังคม อันเป็นการเห็นแบบอย่าง และการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ส่งผลต่อพฤติกรรมทำงานของบุคลากรสาธารณสุข (วิริตี ปานศิลา, 2542) นอกนั้นเรวัตร์ สดมณี (2544) ยังพบว่าลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรมด้วย

3. ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบประชาธิปไตยมาก และเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มาก ผู้บริหารมีเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่ามีลักษณะทางสถานการณ์ดังกล่าวน้อย และพบว่าผู้บริหารที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก มีการบริหารแบบประชาธิปไตยมากและเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มาก มีความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าผู้บริหารประเภทตรงข้าม นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก บริหารแบบประชาธิปไตยมาก และเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มาก มีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าผู้บริหารที่มีลักษณะดังกล่าวน้อย ผลนี้ปรากฏทั้งในกลุ่มย่อยบางกลุ่ม สนับสนุนสมมติฐานที่ 3 บางส่วน และยังพบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร คือ ความเชื่ออำนาจในตนกับการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ ส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ความเชื่ออำนาจในตนกับการบริหารแบบประชาธิปไตย รวมทั้งความเชื่ออำนาจในตนกับการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม สนับสนุนสมมติฐานที่ 3 บางส่วนที่เป็นเช่นนี้ แสดงว่า พฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมได้รับอิทธิพลจากจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง เป็นไปตามทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) และทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรมประกอบกัน (ดวงเดือน พันธุ์นาวิน, 2541, 2538) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของดวงเดือน พันธุ์นาวินและคณะ, 2529) ที่วิจัยการควบคุมอิทธิพลของสื่อมวลชนครอบครัวยุคกับจิตลักษณะที่สำคัญ พบว่าเยาวชนที่เปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ ส่งผลให้เยาวชนมีจิตลักษณะที่สำคัญสูงขึ้น นอกนั้นสอดคล้องกับปริญญา ญ วันจันทร์

(2539) ที่พบว่าความเชื่ออำนาจในตนร่วมกับจิตลักษณะตามทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรมร่วมกันทำนายการสอนของครูได้สูง สัมพันธ์กับจุฑารัตน์ กิตติเชมากร (2553) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการทำงาน ซึ่งเป็นพฤติกรรมทำงานอย่างมีจริยธรรม

4. ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีความตระหนักในการบริหารโรงเรียนมาก มีเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าผู้บริหารที่มีความตระหนักในการบริหารโรงเรียนน้อยและพบว่าผู้บริหารที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากกับเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์มาก มีความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าผู้บริหารประเภทตรงข้าม นอกนั้นพบว่าผู้บริหารที่มีความตระหนักในการบริหารโรงเรียนมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากกว่าผู้บริหารที่อยู่ในประเภทตรงข้าม ผลปรากฏทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยบางกลุ่ม สนับสนุนสมมติฐานที่ 4 บางส่วนและยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวแปร คือ ความตระหนักในการบริหารโรงเรียนกับการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ การสนับสนุนทางสังคมกับการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ ส่งผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ความตระหนักในการบริหารโรงเรียนกับการสนับสนุนทางสังคมและการเปิดรับสื่อมวลชนที่มีประโยชน์ ส่งผลต่อความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมและพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในกลุ่มย่อยบางกลุ่มสนับสนุนสมมติฐานที่ 4 บางส่วน ผลเป็นเช่นนี้นอกจากเป็นไปตามทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม และทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม (ดวงเดือน พันธุ์นาวิน, 2541, 2538) แล้วยังสอดคล้องกับการวิจัยของวิริตี ปานศิลา (2542) ที่วิจัยเรื่องการถ่ายทอดทางสังคมในการทำงาน จิตลักษณะและการรับรู้บทบาทที่สัมพันธ์กับการทำงานของบุคลากรสาธารณสุขตำบล และสอดคล้องกับการวิจัยของศิริภรณ์ สุขศีลลาลเลิศ (2550) ที่พบว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บริหารสูงมีความสามารถในการเป็นครูยุคปฏิรูปการศึกษามากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บริหารต่ำ สอดคล้องกับอ้อมเดือน สดมณี (2549) ซึ่งศึกษาปัจจัยด้าน

จิตสังคมและความสุขเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของครู โดยพบว่าครูที่มีอิทธิบาท 4 สูงมีพฤติกรรมทำงานแนวปฏิรูป ดีกว่าครูที่มีอิทธิบาท 4 ต่ำ สอดคล้องกับพฤติกรรมบริหาร อย่างมีจริยธรรมของผู้บริหาร เมื่อได้รับการสนับสนุนทาง สังคมมากจะมีพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมมากเช่นกัน

5. ผลการวิจัยพบว่า การทำนายความแปรปรวน ของคะแนนพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมด้วยจิตลักษณะ 4 ตัวแปร สถานการณ์ 4 ตัวแปร และจิตลักษณะตาม สถานการณ์ 2 ตัวแปร รวมตัวทำนาย 10 ตัวแปร มีอำนาจ ทำนายพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมได้ผลในกลุ่ม รวมได้ 65.70% กลุ่มสถานการณ์ทำนายได้ 57.30% และ กลุ่มจิตลักษณะเดิมทำนายได้ 57.20% กลุ่มจิตลักษณะ ตามสถานการณ์ทำนายได้ 47.80% มีตัวทำนายที่สำคัญ 4 ตัวแปร คือ การบริหารแบบประชาธิปไตย ความตั้งใจแสดง พฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุม ตนเอง และสุขภาพจิต ตามลำดับ ทำนายในกลุ่มรวมแตกต่างจากกลุ่มสถานการณ์จิตลักษณะตามสถานการณ์เกิน 5% สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้และเมื่อพิจารณากลุ่มย่อย ทุกกลุ่มยังพบว่าเปอร์เซ็นต์การทำนายพฤติกรรมบริหาร อย่างมีจริยธรรมของกลุ่ม 10 ตัวแปร สูงกว่ากลุ่ม 2 ตัวแปร 4 ตัวแปรเกิน 5% ทุกกลุ่ม สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ เช่นกัน ที่เป็นเช่นนี้แสดงว่าตัวแปรการทำนายกลุ่มยิ่งมาก การทำนายยิ่งสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของปริญญา ณ วันจันทร์ (2539) พบว่าตัวแปรต่างๆ อาทิ ความเชื่อทางพุทธ การปฏิบัติทางพุทธ อิทธิบาท 4 เจตคติต่ออาชีพครู ความเชื่อ อำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการทำงานของครูได้สูง สอดคล้องกับสุธาสิณี ทองลิ้ม (2548) ที่พบว่าอำนาจการทำนายของตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะ กลุ่ม สถานการณ์ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ทำนาย พฤติกรรมรับผิดชอบของผู้ปกครองเด็กนักเรียนได้น้อยกว่า กลุ่มรวมตัวแปรทั้ง 3 กลุ่ม คือ จิตลักษณะ ร่วมกับสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

1. จากผลการวิจัยพบว่าจิตลักษณะ 4 ตัวแปร คือลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนมาก หรือความเชื่ออำนาจ ในตนมาก หรือสุขภาพจิตดีมาก หรือความตระหนักในการ บริหารโรงเรียนมาก ร่วมกับสถานการณ์ 4 ตัวแปร คือ การ บริหารแบบประชาธิปไตยมาก หรือการสนับสนุนทางสังคม มาก หรือการเห็นแบบอย่างที่ดีมาก หรือการเปิดรับสื่อมวลชน ที่มีประโยชน์มาก ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนมีพฤติกรรมบริหาร อย่างมีจริยธรรมมาก ปรากฏผลวิจัยทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่ม ย่อยตามผลวิจัย ดังนั้นผู้บริหารระดับสูงต้องพัฒนาให้ผู้บริหาร โรงเรียนมีจิตลักษณะและสถานการณ์ในระดับมาก เพื่อส่งผล ต่อพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในระดับสูง จะได้ส่งผล ถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบและงาน

2. จากผลการวิจัยพบว่าอำนาจการทำนายพฤติกรรม บริหารอย่างมีจริยธรรมว่ามีอำนาจการทำนายสูงทั้งกลุ่มรวม และกลุ่มย่อยสมควรต้องพัฒนาจิตลักษณะ สถานการณ์ และ จิตลักษณะตามสถานการณ์ที่เป็นตัวทำนายที่สำคัญเพื่อพัฒนา พฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมให้สูงขึ้น แทนการพัฒนา พฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมในการฝึกอบรมพฤติกรรม ตรงๆ กับผู้บริหารโรงเรียนซึ่งไม่ได้ผล

3. จากผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปร 3 ตัวแปร และ 2 ตัวแปรของจิตลักษณะและ สถานการณ์ ส่งผลต่อเจตคติหรือความตั้งใจหรือพฤติกรรม บริหารอย่างมีจริยธรรม ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยบางกลุ่ม ดังนั้นในการพัฒนาให้ได้ผลต้องพัฒนาให้ได้ผลร่วมของ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรไปพร้อมกันในกลุ่มที่ปรากฏตาม ผลการวิจัย จึงจะได้ประโยชน์จากการวิจัยอย่างครอบคลุม ผลการวิจัยนี้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงทดลองประเมินผลตาม ตัวแปรทำนายที่สำคัญได้แก่ การบริหารแบบประชาธิปไตย ความตั้งใจแสดงพฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรม ลักษณะ มุ่งอนาคตควบคุมตน และสุขภาพจิตในกลุ่มผู้บริหารที่มี

พฤติกรรมบริหารอย่างมีจริยธรรมต่ำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย และทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมเป็นกรอบในการกำหนดตัวแปรวิจัย

2. ควรมีการวิจัยหาสาเหตุที่ส่งผลถึงพฤติกรรมบริหาร 3. ควรออกแบบการวิจัยด้วยการใช้สถิติขั้นสูง

อย่างมีจริยธรรมโดยเพิ่มตัวแปรสาเหตุให้ครอบคลุมมากขึ้น เพิ่มจากการวิจัยครั้งนี้ เช่น ใช้ Path analysis MANOVA

ด้วยการใช้ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) หรือ SEM เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ขุฑุฑารัตน์ กิตติเชมากร. (2553). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานด้านความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติงานและด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ*. ปริญญาานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต, สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิ. (2538). *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- _____. (2541). รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) เพื่อการวิจัย สาเหตุของพฤติกรรมและการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์. *วารสารทันตภิบาล*, 10(2).
- ดุจเดือน พันธุมนาวิ. (2547). *รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้าสถานีอนามัยตำบล*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เรวัต สดมณี. (2544). *ปัจจัยทางจิตสังคมกับพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรม: ศึกษากรณีกำลังพลในสายงานปลัดบัญชี*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- วิรัตน์ ปานศิลา. (2542). *การถ่ายทอดทางสังคมในการทำงาน จิตลักษณะ และการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทที่สัมพันธ์กับการทำงานของบุคลากรสาธารณสุขระดับตำบลในภาคเหนือของประเทศไทย*. ปริญญาานิพนธ์วิทยาศาสตร์ดุขุฑุฑบัณฑิต, สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริภรณ์ สุขศีลล้าเลิศ. (2550). *คุณลักษณะความทันสมัยและการสนับสนุนทางสังคมที่สัมพันธ์กับความสามารถในการเป็นครูยุคปฏิรูปการศึกษาระดับมัธยมศึกษา*. ปริญญาานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุธาสิณี ทองลิ้ม. (2548). *จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อบุตรในวัยเรียนของผู้ปกครอง*. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อ้อมเดือน สดมณี และคณะ. (2549). *ปัจจัยด้านจิตลักษณะความสุขใจที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของครูในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding attitude and predicting social behavior*. New Jersey : Prentice-Half.
- Norman, N. H. et al. (1970). *Statistical package for the social science*. New York: McGraw-Hill Book